

informatsiinii sferi v suchasnykh umovakh: materialy druhoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, 21 trav. 2020 r.) – Protection of human rights, freedoms and security in the information sphere in modern conditions: Proceedings of the second scientific-practical conference. Kyiv [in Ukrainian].

5. Kartschiya, A.A. (2018). Tsyfrovyie tekhnologii – pravovoy aspekt. *Intellektualnaya sobstvennost. Promyshlennaya sobstvennost – Intellectual property. Industrial property, 10, 17–26* [in Russian].

6. Razmietaieva, Yu.S. (2020). Tsyfrovi prava liudyny ta problemy eksteryitorialnosti v yikh zakhysti. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and public administration, 4, 18–23* [in Ukrainian].

7. Petryshyn, O.V., Hyliaka, O.S. (2021). Prava liudyny v tsyfrovu epokhu: vyklyky, zahrozy ta perspektyvy. *Visnyk Akademii pravovykh nauk – Bulletin of the Academy of Legal Sciences, 1, 15–23* [in Ukrainian].

8. Chesalina, O.V. (2017). Rabota na osnove internet-platform (crowdwork i work on demand via apps) kak vyzov trudovomu i sotsialnomu pravu. *Trudovoye pravo v Rossii i za rubezhom – Labor law in Russia and abroad, 1, 52–55* [in Russian].

9. LOI n° 2016-1088 du 8 août 2016 relative au travail, à la modernisation du dialogue social et à la sécurisation des parcours professionnels. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORF_TEXT000032983213&astPos=3&fastReqId=644176944&categorieLien=id&oldAction=rechTexte.

10. Sosnin, O. Tsyfrovizatsiia yak nova realnist Ukrainy. 18.01.2020. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/> [in Ukrainian].

Чалабієва Маріям Рзаївна

*кандидат юридичних наук, науковий співробітник НДІ державного
будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України
ORCID: 0000-0002-4126-0138*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Тези присвячені вивченню розбудови та розвитку цифрової перспективності в межах територіальної громади. У дослідженні акцентовано ува-

гу на перевагах діджиталізації в системі місцевого самоврядування. Доведено функціональну користь цифровізації завдяки очевидній оптимізації державних процесів. Встановлено основні правові та матеріально-технічні проблеми реалізації окремих елементів концепції «електронної держави» в межах територіальної громади. Підкреслено фундаментальну важливість підвищення цифрової спроможності територіальної громади задля укріплення довіри громадян до державної влади.

Ключові слова: діджиталізація/цифровізація, цифрова територіальна громада, електронна держава.

Chalabiieva Mariiam

Ph.D, Research Officer of Scientific Research Institute of State Building and Local Government of National Academy of Law Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0002-4126-0138

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF DIGITAL SOCIETY IN THE TERRITORIAL COMMUNITY

Scientific works is devoted to the study of the development and development of digital perspective within the territorial community. The study focuses on the benefits of digitalization in the system of local self-government. The functional benefit of digitalization is proved due to the obvious optimization of state processes. The main legal and logistical problems of realization of separate elements of the concept of “electronic state” within the territorial community are established. The fundamental importance of increasing the digital capacity of the territorial community in order to strengthen citizens’ trust in state power is emphasized.

Key words: digitalization, digital territorial community, electronic state.

Говорячи сьогодні про сучасну територіальну громаду, слід розуміти ступінь важливості впровадження новітніх інформаційних технологій у її повсякденну роботу. Загалом, цифровізація покликана трансформувати роботу територіальної громади шляхом підвищення оперативності та відкритості виконання владних процесів. Міжнародний досвід цифровізації місцевого самоврядування яскраво демонструє позитивні перспективи таких інновацій.

Точкою відліку, що розпочала масштабну цифрову трансформацію у сфері місцевого самоврядування, є початок процесу децентралізації влади в Україні. Сама процедура охопила усі сфери функціонування територіальної громади: від охорони здоров'я та освіти – до соціального захисту. Наразі громадяни вже можуть шукати будь-яку необхідну публічну інформацію, вільно отримувати адміністративні послуги та повноцінно брати участь у житті громади в онлайн форматі.

Очевидно, що цифрова трансформація територіальної громади має виключно позитивні складові:

- підвищення результативності – завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденні владні процедури, вони стають оперативними та ефективними;

- якісна робота з огляду на досвід – цифровізація дає змогу зберігати значні обсяги інформації системно та щільно, отже ідея проаналізувати дані минулих років стає більш ніж реальною;

- прогнозування – вищезазначений пункт автоматично провокує здібність передбачити тенденції розвитку територіальної громади;

- зниження корупції – відсутність очного спілкування фактично знищує можливість корупційного впливу на державну владу та на процес прийняття нею рішень;

- оптимізація процесу надання адміністративних послуг – «пандемічна реальність» диктує нові умови життя, зокрема, центри надання адміністративних послуг переходять в онлайн формат, задля збереження життя та здоров'я громадян.

Таким чином, цифрова трансформація місцевого самоврядування є відправним пунктом подальшої повної цифровізації суспільства. Яке, у свою чергу, складається з органів місцевого самоврядування та мешканців, які проводять діджитал комунікацію з метою розвитку громади.

Існуюча концепція «Good Governance» закріплює основні аспекти процесу цифровізації територіальної громади, зокрема:

- залучення громади до прийняття важливих рішень (онлайн чи офлайн);

- забезпечення прозорості діяльності та усіх прийнятих владою рішень – здійснюється за рахунок відкритого доступу до публічної інформації;

- підзвітність – усі несуть відповідальність за власні дії та прийняті рішення;
- інноваційність діяльності – тісний діалог між органами місцевого самоврядування та громадянами дає змогу почути один одного, навіть у випадку відкритості до змін та реалізації запропонованих громадою інноваційних проєктів;
- чутливість – комунікація гарантує задоволення потреб сторін;
- доступність – консенсус між громадою та здатність чути потреби кожного мешканця [1].

Функціональна користь цифровізації територіальної громади реалізується виключно у випадку доступності інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення рівня цифрової компетенції населення. Наразі проблемою забезпечення доступу до Інтернету опікується Міністерство цифрової трансформації, які обіцяло до 2024 року підключити 95 % території України до мережі високошвидкісного Інтернету.

Найбільшою проблемою на шляху цифровізації територіальної громади постає шаблонна недостатність фінансування, або неефективне використання вже виділених коштів. Наприклад, фінанси можуть бути направлені на модернізацію вже застарілих інформаційно-комунікаційних засобів. Все це гальмує процес діджиталізації суспільства. Водночас, радує персональне бачення багатьох територіальних громад процесу цифровізації, але, на жаль, програми медіарозвитку перебувають досі на початковому рівні через вищезокреслені причини.

Аналізуючи перспективи розвитку цифрової територіальної громади в Україні, слід звернути увагу на наступні аспекти:

- цифровий контроль виділених ресурсів громади;
- повсякчасне впровадження інструментів «електронної держави» у процедуру розвитку цифрового суспільства;
- побудова відкритих, довірчих відносин державної влади з населенням, представниками бізнесу (зокрема, ІТ сфери);
- підвищення рівня цифрової компетентності (знань, вмінь) громадян щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій; подібна ініціатива вже активно реалізується завдяки державного

порталу «Дія. Цифрова освіта», який містить величезну кількість освітніх серіалів для кожного. Водночас, цей портал містить рекомендації для побудови цифрової громади, впровадження електронних інструментів та інноваційних технологій у життя суспільства [2];

- процес подолання цифрової нерівності шляхом створення інфраструктури у вигляді доступу до мережі Інтернет по всій країні;
- створення єдиного безпечного інформаційного простору.

Резюмуючи викладене, цифровий розвиток суспільства обов'язково передбачає наявність прогресивного місцевого самоврядування: перенесення процесу надання державних послуг в мережу Інтернет; підвищення цифрової компетенції та електронної грамотності населення (у тому числі, викладання основ кібергігієни та кібербезпеки); сприяння доступу населення до інформаційно-комунікаційних технологій; подолання цифрової дискримінації та забезпечення рівності; збільшення фінансування сфери та ін.

Загалом використання новітніх технологій посприє зміцненню комунікації між населенням та державною владою, а отже – підвищить довіру до державної влади та прийнятою нею рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шаульська Г. М. (2019). «Принципи «належного врядування»: перспективи впровадження в Україні». *Держава та регіони: державне управління*, Vol. 2 (66), С. 140–143.
2. «Дія. Цифрова освіта». Офіційний веб-сайт. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/> (дата звернення : 07.09.2021).

REFERENCES

1. Shaulska, H.M. (2019). «Principles of Good Governance: Prospects for Implementation in Ukraine». *Derzhava ta rehiony: derzhavne upravlinnia - State and regions: public administration*, Vol. 2 (66), 140–143 [in Ukrainian].
2. «Action. Digital education». Official website. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/> [in Ukrainian].